

Warszawa, 27.01.2026 r.

Dr hab. Aneta Wysokińska-Senkus, prof. ASzWoj

Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie

Wydział Zarządzania i Dowodzenia

Al. gen. Antoniego Chruściela „Montera” 103

00 – 910 Warszawa

Recenzja rozprawy doktorskiej

mgr. Grzegorza Czapskiego

pod tytułem

„ZARZĄDZANIE ŚRODKAMI PUBLICZNYMI JAKO ELEMENT PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU WŚRÓD MŁODZIEŻY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO”

Podstawę formalną opracowania recenzji rozprawy doktorskiej mgr. Grzegorza Czapskiego stanowi uchwała Rady Dyscypliny Naukowej „Nauki o Zarządzaniu i Jakości” Międzynarodowej Wyższej Szkoły Logistyki i Transportu we Wrocławiu nr MWSL/RDN/4/2026 z dnia 22 stycznia 2026 r. w sprawie wyznaczenia recenzentów rozprawy doktorskiej.

1. Uzasadnienie podjęcia tematu

Dociekania badawcze Doktoranta dotyczą problematyki zarządzania środkami publicznymi jako elementu przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem województwa lubelskiego. Podjęty problem badawczy należy uznać za istotny, aktualny oraz społecznie i gospodarczo doniosły, zarówno z punktu widzenia nauk o zarządzaniu, jak i praktyki funkcjonowania administracji publicznej oraz instytucji rynku pracy.

Bezrobocie młodzieży stanowi jedno z kluczowych wyzwań współczesnej polityki społeczno-gospodarczej państwa. Trudności związane z wejściem osób młodych na rynek pracy, ograniczone możliwości uzyskania stabilnego zatrudnienia oraz niedopasowanie kwalifikacji do potrzeb pracodawców wpływają nie tylko na sytuację jednostek, lecz także na poziom wykorzystania kapitału ludzkiego, tempo rozwoju regionalnego oraz stabilność systemów społecznych. W tym kontekście efektywne i racjonalne zarządzanie środkami publicznymi przeznaczonymi na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu młodzieży nabiera szczególnego znaczenia.

Doktorant w sposób obszerny i wieloaspektowy uzasadnia podjęcie problematyki zarządzania środkami publicznymi jako elementu przeciwdziałania bezrobociu młodzieży. Punktem wyjścia rozważań jest wskazanie, że choć zagadnienie wydatkowania środków publicznych oraz instrumentów polityki rynku pracy znajduje szerokie odzwierciedlenie w

literaturze przedmiotu, to nadal dostrzegalny jest niedostatek kompleksowych badań poświęconych bezrobociu młodzieży w ujęciu regionalnym, zwłaszcza z perspektywy efektywności zarządzania środkami publicznymi. Autor trafnie identyfikuje lukę badawczą dotyczącą relacji pomiędzy skalą, strukturą i sposobem alokacji środków publicznych a rzeczywistymi efektami w postaci ograniczania bezrobocia młodzieży oraz poprawy jej sytuacji na rynku pracy

Uzasadnienie tematu zostało osadzone w szerokim kontekście społeczno-ekonomicznym. Doktorant wskazuje, że trudności młodzieży wchodzącej na rynek pracy stanowią jedno z kluczowych wyzwań współczesnych gospodarek, wpływając nie tylko na sytuację jednostek, lecz także na jakość kapitału ludzkiego, stabilność społeczno-ekonomiczną regionów oraz ich długookresowe perspektywy rozwojowe. Autor prawidłowo identyfikuje zarówno czynniki obiektywne (koniunktura gospodarcza, struktura rynku pracy, uwarunkowania demograficzne), jak i czynniki subiektywne (postawy młodzieży, aspiracje zawodowe, oczekiwania wobec instytucji publicznych), które determinują skalę i charakter bezrobocia w tej grupie wiekowej.

W dalszej części uzasadnienia Doktorant szczegółowo omawia uwarunkowania popytu na pracę młodzieży, wskazując na takie bariery jak brak doświadczenia zawodowego, niedostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy, niska ocena dyspozycyjności i stabilności młodych pracowników oraz wysokie koszty pracy. Autor słusznie zauważa, że czynniki te powodują postrzeganie młodzieży przez pracodawców jako grupy podwyższonego ryzyka zatrudnieniowego, co uzasadnia interwencję publiczną realizowaną poprzez instrumenty aktywnej polityki rynku pracy, których skuteczność w dużej mierze zależy od jakości zarządzania środkami publicznymi.

Istotnym elementem uzasadnienia jest precyzyjne zdefiniowanie grupy badawczej. Doktorant przedstawia argumenty przemawiające za przyjęciem szerokiego ujęcia młodzieży jako osób do 30. roku życia, co odpowiada zarówno aktualnym tendencjom w analizach statystycznych, jak i praktyce dokumentów programowych. Takie podejście Autor konsekwentnie uzasadnia wydłużającym się okresem kształcenia oraz późniejszym wejściem młodych osób na rynek pracy.

Szczególnie przekonujące jest uzasadnienie wyboru województwa lubelskiego jako obszaru badań. Doktorant wykazuje, że region ten charakteryzuje się najwyższym w Polsce udziałem osób bezrobotnych do 30. roku życia, niską dynamiką tworzenia nowych miejsc pracy, słabą strukturą gospodarczą oraz jednocześnie bardzo wysokim poziomem transferów i subwencji ze środków publicznych przeznaczanych na aktywizację zawodową. Zestawienie wysokich nakładów finansowych z utrzymującymi się niekorzystnymi wskaźnikami rynku pracy stanowi silny argument na rzecz podjęcia badań nad efektywnością zarządzania tymi środkami.

Doktorant wzmacnia uzasadnienie tematu, odwołując się do konkretnych danych statystycznych, prezentujących skalę populacji młodzieży, poziom bezrobocia, strukturę instrumentów wsparcia oraz wielkość środków publicznych przeznaczanych na aktywizację zawodową osób młodych. Dane te jednoznacznie wskazują, że młodzież stanowi jedną z najbardziej wrażliwych grup na rynku pracy, wymagającą szczególnie dobrze zaplanowanych i efektywnie zarządzanych interwencji publicznych.

Całość rozważań prowadzi do wniosku, że analiza zarządzania środkami publicznymi w kontekście przeciwdziałania bezrobociu młodzieży ma istotne znaczenie zarówno poznawcze, jak i aplikacyjne, umożliwiając ocenę skuteczności dotychczasowych działań oraz sformułowanie rekomendacji dla polityki rynku pracy.

Podjęcie analizowanej problematyki znajduje uzasadnienie w wymiarze poznawczym, gdyż przyczynia się do pogłębienia wiedzy na temat efektywności interwencji publicznych na regionalnym rynku pracy, jak również w wymiarze aplikacyjnym, pozwalając na sformułowanie rekomendacji istotnych dla kształtowania skutecznej polityki rynku pracy.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że wybór problemu naukowego dokonany przez Doktoranta jest w pełni uzasadniony i spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim. Podjęta problematyka jest aktualna, ważna społecznie i gospodarczo, a jednocześnie istotna z punktu widzenia rozwoju nauk o zarządzaniu. Zasadnie można ją uznać za interesującą zarówno w wymiarze poznawczym, jak i praktycznym.

2. Cel i hipotezy pracy doktorskiej

Celem pracy doktorskiej było określenie stopnia, w jakim zarządzanie środkami publicznymi przyczynia się do ograniczania bezrobocia wśród młodzieży województwa lubelskiego w latach 2014–2024, a także identyfikacja mechanizmów oraz instrumentów rynku pracy, które w największym stopniu wpływają na poprawę sytuacji młodych osób na rynku pracy. Autor uwzględnił również prognozę przyszłych tendencji bezrobocia młodzieży w perspektywie lat 2025–2029, co należy ocenić pozytywnie jako istotne uzupełnienie analizy empirycznej oraz element zwiększający walor aplikacyjny rozprawy.

Autor prawidłowo wyodrębnił cel poznawczy oraz cel praktyczny badań. Celem poznawczym była identyfikacja i wyjaśnienie mechanizmów zarządzania środkami publicznymi przeznaczonymi na przeciwdziałanie bezrobociu młodzieży w latach 2014–2024, a także rozpoznanie instrumentów rynku pracy, które w największym stopniu przyczyniają się do ograniczania bezrobocia wśród osób do 30. roku życia oraz wspierają tworzenie miejsc pracy dla młodych osób. Cel ten pozostaje w zgodzie z problematyką badawczą właściwą dla dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości.

Celem praktycznym badań było opracowanie rekomendacji dotyczących kształtowania aktywnych i pasywnych mechanizmów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób młodych (do

30. roku życia), możliwych do wykorzystania w polityce rynku pracy instytucji publicznych, w celu zwiększenia skuteczności działań podejmowanych wobec tej grupy wiekowej.

Na potrzeby realizacji przyjętych celów Autor sformułował główny problem badawczy w postaci pytania: *W jakim stopniu zarządzanie środkami publicznymi przyczynia się do ograniczania bezrobocia wśród młodzieży województwa lubelskiego w latach 2014–2024?*

Dla jego uszczegółowienia wyodrębniono problemy badawcze szczególne:

- 1) Jakie są teoretyczne uwarunkowania bezrobocia wśród młodzieży oraz rola zarządzania środkami publicznymi w jego ograniczaniu w świetle koncepcji zarządzania publicznego i literatury przedmiotu?
- 2) Jaka była skala, struktura oraz dynamika bezrobocia wśród młodzieży w Polsce i w województwie lubelskim w latach 2014-2024 w świetle danych statystycznych?
- 3) Jakie instrumenty oraz źródła finansowania środków publicznych były wykorzystywane w województwie lubelskim w latach 2014-2024 w celu ograniczania bezrobocia młodzieży i w jaki sposób były nimi zarządzane?
- 4) W jakim stopniu zarządzanie środkami publicznymi przyczynia się do ograniczania bezrobocia wśród młodzieży województwa lubelskiego w świetle wyników badań własnych, opinii beneficjentów oraz ekspertów rynku pracy?

W pracy sformułowano następującą główną hipotezę badawczą: *zakłada się, że zarządzanie środkami publicznymi w umiarkowanym stopniu przyczynia się do ograniczania bezrobocia wśród młodzieży województwa lubelskiego w latach 2014–2024.*

Stosownie do tak sformułowanej hipotezy głównej przyjęto następujące hipotezy szczególne:

1. Przyjmuje się, że w literaturze przedmiotu bezrobocie młodzieży postrzegane jest jako zjawisko wieloczynnikowe, wymagające wsparcia ze strony państwa poprzez wykorzystanie i odpowiednie zarządzanie środkami publicznymi.
2. Zakłada się, że bezrobocie wśród młodzieży w województwie lubelskim w latach 2014–2024 charakteryzowało się wyższym natężeniem niż w wielu innych regionach kraju.
3. Przypuszcza się, że w województwie lubelskim w latach 2014–2024 wykorzystywano zróżnicowane instrumenty finansowane ze środków publicznych w celu ograniczania bezrobocia młodzieży.
4. Zakłada się, że respondenci oraz eksperci rynku pracy ocenili wpływ zarządzania środkami publicznymi na ograniczanie bezrobocia młodzieży jako umiarkowany.

Należy podkreślić, że cele pracy, problemy badawcze oraz hipotezy badawcze zostały sformułowane w sposób poprawny metodologicznie i pozostają ze sobą w logicznym związku. Tworzą one spójną konstrukcję badawczą, zgodną z przedmiotem rozprawy oraz zastosowanymi metodami i technikami badawczymi, umożliwiając przeprowadzenie

kompleksowej analizie zarządzania środkami publicznymi oraz jego znaczenia w ograniczaniu bezrobocia wśród młodzieży województwa lubelskiego.

3. Metody badawcze

Rozprawa doktorska została przygotowana z wykorzystaniem poprawnie dobranych i adekwatnych metod badawczych, odpowiadających zarówno przedmiotowi badań, jak i sformułowanym celom, problemom badawczym oraz hipotezom. Autor przyjął podejście mieszane, łączące metody ilościowe i jakościowe, co należy ocenić pozytywnie, gdyż umożliwiło wieloaspektowe ujęcie złożonej problematyki zarządzania środkami publicznymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu młodzieży.

W części teoretycznej oraz analitycznej pracy zastosowano analizę literatury przedmiotu, aktów prawnych oraz dokumentów strategicznych i programowych odnoszących się do rynku pracy, polityki zatrudnienia oraz zarządzania środkami publicznymi. Analiza ta została przeprowadzona w sposób systematyczny i stanowiła solidną podstawę do dalszych rozważań empirycznych, a także do sformułowania problemów badawczych i hipotez.

Istotnym elementem metodologii była również analiza danych zastanych (desk research), obejmująca dane statystyczne pochodzące z wiarygodnych źródeł instytucjonalnych, w szczególności Głównego Urzędu Statystycznego, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Eurostatu. Dane te posłużyły do oceny skali, struktury i dynamiki bezrobocia młodzieży w Polsce oraz w województwie lubelskim w latach 2014–2024. Wykorzystanie długiego horyzontu czasowego należy uznać za atut pracy, gdyż umożliwiło uchwycenie tendencji zmian oraz ocenę trwałości zjawisk.

W części empirycznej Autor zastosował metodę sondażu diagnostycznego, wykorzystując technikę ankiety skierowanej do młodzieży bezrobotnej zamieszkującej województwo lubelskie. Dobór tej metody był uzasadniony charakterem badań oraz potrzebą pozyskania danych ilościowych dotyczących sytuacji młodych osób na rynku pracy, ich doświadczeń, postaw oraz ocen funkcjonowania instytucji rynku pracy. Autor poprawnie określił minimalną liczebność próby badawczej, uwzględniając poziom ufności, wielkość populacji oraz dopuszczalny błąd statystyczny. Choć próba miała charakter celowy, jej liczebność pozwalała na formułowanie wniosków o charakterze diagnostycznym.

Uzupełnieniem badań ilościowych były badania jakościowe w postaci indywidualnych wywiadów pogłębionych przeprowadzonych z dyrektorami Powiatowych Urzędów Pracy funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego. Zastosowanie tej techniki badawczej umożliwiło poznanie perspektywy decydentów oraz praktyków odpowiedzialnych za zarządzanie środkami publicznymi na poziomie lokalnym. Wywiady stanowiły cenne źródło danych interpretacyjnych, pozwalających na pogłębienie i konfrontację wyników uzyskanych w badaniach ankietowych.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt zastosowania zasady triangulacji metodologicznej, polegającej na łączeniu różnych metod i technik badawczych oraz konfrontowaniu uzyskanych wyników. Zabieg ten zwiększył rzetelność i wiarygodność wniosków badawczych oraz ograniczył ryzyko jednostronnej interpretacji analizowanego zjawiska.

Autor poprawnie dokonał również operacjonalizacji zmiennych badawczych, wskazując zmienną zależną oraz zestaw zmiennych niezależnych wraz z przypisanymi im wskaźnikami. Przyjęte rozwiązania metodologiczne umożliwiły logiczne powiązanie hipotez badawczych z zastosowanymi narzędziami badawczymi oraz z przeprowadzonymi analizami empirycznymi.

Reasumując, dobór metod, technik i narzędzi badawczych należy uznać za trafny i metodologicznie poprawny. Zastosowane podejście badawcze umożliwiło kompleksową analizę problematyki zarządzania środkami publicznymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu młodzieży województwa lubelskiego oraz pozwoliło na wiarygodną weryfikację sformułowanych hipotez badawczych.

4. Ocena pracy pod względem merytorycznym

Rozprawa doktorska liczy łącznie 300 stron i obejmuje pięć rozdziałów zasadniczych, poprzedzonych wstępem oraz zakończonych podsumowaniem. Całość uzupełniają bibliografia, spis tabel, rysunków i wykresów oraz załączniki. Objętość pracy i jej przejrzysta struktura wskazują na szeroki zakres przeprowadzonych analiz, natomiast sposób opracowania treści potwierdza rzetelność badawczą Autora oraz dobrą znajomość podejmowanej problematyki – zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i praktycznym, związanym z funkcjonowaniem instytucji rynku pracy.

Tytuł rozprawy „Zarządzanie środkami publicznymi jako element przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży województwa lubelskiego” został sformułowany trafnie i w pełni koresponduje z zakresem oraz treścią pracy. Układ rozprawy jest logiczny i poprawny metodologicznie, co sprzyja spójnej prezentacji problematyki badawczej i realizacji założonych celów.

We wstępie Autor przedstawił uzasadnienie wyboru tematu, wskazał jego aktualność i znaczenie społeczno-gospodarcze, sformułował cel główny i cele szczegółowe pracy, problemy badawcze oraz hipotezy, a także scharakteryzował zastosowane metody i techniki badawcze. Wstęp spełnia swoje funkcje informacyjne i metodologiczne, wprowadzając czytelnika w zakres i logikę prowadzonych badań.

Rozdział pierwszy – „Założenia metodologiczne” poświęcony został problematyce metodologii badań. Autor uzasadnił w nim wybór tematu, określił przedmiot i cel badań, sformułował problemy badawcze oraz hipotezy, a także opisał procedurę badawczą,

Zastosowane metody, techniki i narzędzia pomiaru. Rozdział ten został opracowany w sposób poprawny i stanowi solidną podstawę dla dalszych analiz empirycznych.

Rozdział drugi – „Teoretyczne podstawy zarządzania publicznego w obszarze rynku pracy i przeciwdziałania bezrobociu młodzieży” ma charakter teoretyczny. Przedstawiono w nim rynek pracy jako obszar interwencji zarządzania publicznego, bezrobocie jako problem zarządczy sektora publicznego, jego przyczyny i skutki w ujęciu społeczno-gospodarczym, a także młodzież jako szczególną grupę docelową polityki rynku pracy. Istotnym elementem rozdziału jest omówienie zarządzania środkami publicznymi w polityce rynku pracy. Treść rozdziału została opracowana w sposób wyczerpujący i oparta na aktualnej oraz właściwie dobranej literaturze przedmiotu.

Rozdział trzeci – „Bezrobocie w świetle danych statystycznych” zawiera analizę statystyczną bezrobocia w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji młodzieży. Autor zaprezentował mierniki bezrobocia, statystyki dotyczące grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz charakterystykę statystyczną młodzieży. Rozdział ten pełni istotną funkcję analityczną, stanowiąc punkt odniesienia dla dalszych rozważań empirycznych dotyczących województwa lubelskiego.

Rozdział czwarty – „Zarządzanie środkami publicznymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu młodzieży w województwie lubelskim” poświęcony został analizie regionalnej. Przedstawiono w nim charakterystykę społeczno-gospodarczą województwa lubelskiego, rolę Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego jako kluczowych źródeł finansowania działań aktywizacyjnych, a także programy instytucjonalne wspierające zatrudnienie młodzieży. Rozdział zawiera również problematykę aktywizacji zawodowej młodzieży jako element zarządzania rynkiem pracy oraz charakterystykę sytuacji osób młodych na rynku pracy w województwie lubelskim. Treść rozdziału została opracowana poprawnie i stanowi ważny element merytoryczny pracy.

Rozdział piąty – „Analiza badań własnych” obejmuje prezentację wyników badań empirycznych, w tym badań ankietowych przeprowadzonych wśród młodzieży bezrobotnej oraz badań jakościowych z udziałem dyrektorów powiatowych urzędów pracy. Autor dokonał analizy uzyskanych wyników oraz ich interpretacji w kontekście sformułowanych problemów badawczych i hipotez. Rozdział ten ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia empirycznego charakteru rozprawy i został opracowany w sposób rzetelny.

Rozprawę doktorską zamyka zakończenie, w którym Autor dokonał syntezy wyników badań oraz sformułował wnioski i rekomendacje o charakterze aplikacyjnym. Całość uzupełnia bogata bibliografia oraz załączniki zawierające narzędzia badawcze.

Praca została napisana poprawnym językiem naukowym, z właściwym wykorzystaniem terminologii z zakresu nauk o zarządzaniu i polityki rynku pracy. Zawarte w rozprawie tabele, rysunki i wykresy są czytelne, poprawnie opracowane i adekwatnie zinterpretowane.

Rozprawa doktorska mgr Grzegorza Czapskiego prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz świadczy o dojrzałości badawczej Autora. Zakres przeprowadzonych analiz, poprawność metodologiczna oraz umiejętne połączenie perspektywy teoretycznej z empiryczną pozwalają pozytywnie ocenić wartość poznawczą i aplikacyjną pracy. Autor wykazał się dobrą orientacją w problematyce zarządzania środkami publicznymi oraz mechanizmach funkcjonowania rynku pracy, a przedstawione wyniki badań stanowią istotny wkład w nurt badań nad polityką rynku pracy i zarządzaniem publicznym.

Praca została opracowana w sposób logiczny i spójny, a zaproponowany układ treści umożliwia stopniowe przechodzenie od zagadnień teoretycznych, poprzez analizy statystyczne i regionalne, aż do wyników badań własnych. Szczególnie pozytywnie należy ocenić konsekwencję Autora w realizacji przyjętych celów badawczych oraz umiejętność syntetyzowania obszernego materiału źródłowego.

Dokonując ogólnej oceny rozprawy z punktu widzenia wartości poznawczej, aktualności i znaczenia praktycznego podejmowanej problematyki, należy stwierdzić, że jest ona pozytywna. Praca wpisuje się w aktualny nurt badań nad zarządzaniem publicznym oraz polityką rynku pracy, a uzyskane wyniki mogą stanowić istotne źródło wiedzy zarówno dla środowiska naukowego, jak i dla praktyków odpowiedzialnych za projektowanie i realizację działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu młodzieży. Praca pozwala na poszerzenie wiedzy z zakresu zagadnień mieszczących się w nurcie dyskusji nauk o zarządzaniu.

Mając na uwadze wysoką jakość merytoryczną rozprawy, można jednocześnie wskazać kilka elementów, których ewentualne pogłębienie mogłoby dodatkowo podnieść jej wartość poznawczą. W szczególności szersze odniesienie się do konsekwencji zastosowanego celowego doboru próby badawczej pozwoliłoby na jeszcze pełniejsze osadzenie wyników badań empirycznych w rygorach metodologii nauk społecznych. Pogłębiona refleksja nad zakresem możliwości uogólniania uzyskanych rezultatów zwiększyłaby przejrzystość interpretacyjną wniosków, nie wpływając jednocześnie negatywnie na ich diagnostyczny charakter.

Dodatkowym wzmocnieniem warstwy metodologicznej mogłoby być bardziej wyeksponowane omówienie ograniczeń zastosowanych metod badawczych. Odniesienie się do takich kwestii, jak dostępność danych statystycznych, subiektywny charakter części ocen respondentów czy zmienność uwarunkowań makroekonomicznych, pozwoliłoby na jeszcze wyraźniejsze ukazanie świadomości badawczej Autora oraz zwiększyłoby transparentność procesu badawczego.

Warto również zauważyć, że wprowadzenie elementów porównawczych, odnoszących wyniki analiz dotyczących województwa lubelskiego do innych regionów kraju o zbliżonej strukturze społeczno-gospodarczej, mogłoby dodatkowo wzbogacić wymiar interpretacyjny rozprawy. Tego rodzaju perspektywa porównawcza zwiększyłaby potencjał aplikacyjny

sformułowanych wniosków i rekomendacji, umożliwiając ich szersze wykorzystanie w praktyce Zarządzania publicznego.

Wskazane uwagi mają charakter uzupełniający i rozwojowy i nie wpływają negatywnie na ogólną, pozytywną ocenę pracy. Przeciwnie, świadczą one o potencjale rozprawy do dalszego pogłębiania i rozwijania podejmowanej problematyki w przyszłych publikacjach naukowych Autora.

5. Problemy wymagające ustosunkowania się Autora pracy

- Zakres pojęcia „zarządzanie środkami publicznymi”

Proszę o doprecyzowanie, czy Autor traktuje zarządzanie środkami publicznymi głównie jako proces administracyjno-finansowy, czy jako szerszy proces menedżerski obejmujący planowanie, alokację, monitorowanie i ocenę efektywności działań.

- Kryteria oceny skuteczności zarządzania środkami publicznymi

Jakie kryteria Autor uznaje za kluczowe przy ocenie skuteczności zarządzania środkami publicznymi w przeciwdziałaniu bezrobociu młodzieży i dlaczego właśnie te wskaźniki zostały wybrane?

- Umiarkowany wpływ zarządzania środkami publicznymi

Proszę o uzasadnienie przyjęcia w hipotezie głównej założenia o „umiarkowanym” wpływie zarządzania środkami publicznymi na ograniczanie bezrobocia młodzieży oraz wskazanie czynników, które ograniczają ten wpływ.

- Dobór okresu badawczego 2014–2024

Jakie przesłanki merytoryczne i metodologiczne zdecydowały o wyborze tego przedziału czasowego, w szczególności w kontekście zmian w polityce rynku pracy oraz sytuacji pandemicznej?

- Reprezentatywność badań ankietowych

Proszę o odniesienie się do ograniczeń wynikających z celowego doboru próby badawczej oraz wskazanie, w jakim zakresie uzyskane wyniki mogą być uogólniane na populację młodzieży bezrobotnej w województwie lubelskim.

- Relacja między instrumentami aktywnymi i pasywnymi

W jakim stopniu Autor dostrzega komplementarność, a w jakim konkurencyjność instrumentów aktywnej i pasywnej polityki rynku pracy w kontekście ograniczania bezrobocia młodzieży?

- Rola czynników pozainstytucjonalnych

Proszę o ustosunkowanie się do wpływu czynników zewnętrznych (np. koniunktura gospodarcza, migracje, zmiany demograficzne, postawy pracodawców), które mogą osłabiać lub wzmacniać efekty zarządzania środkami publicznymi.

- Znaczenie perspektywy regionalnej

Czy i w jakim zakresie wyniki badań przeprowadzonych w województwie lubelskim mogą mieć zastosowanie w innych regionach kraju, różniących się strukturą gospodarczą i sytuacją na rynku pracy?

- Wartość prognostyczna zaproponowanych prognoz

Proszę o wyjaśnienie, w jakim stopniu prognozy bezrobocia młodzieży na lata 2025–2029 mogą być wykorzystywane w praktyce zarządzania publicznego, biorąc pod uwagę zmienność uwarunkowań makroekonomicznych.

- Możliwości wdrożeniowe rekomendacji

Które z zaproponowanych rekomendacji Autor uznaje za możliwe do wdrożenia w krótkim okresie, a które wymagają zmian systemowych lub legislacyjnych, i jakie bariery wdrożeniowe są w tym kontekście najistotniejsze?

6. Podstawy teoretyczne pracy

Rozprawa doktorska została oparta na prawidłowych podstawach teoretycznych. Bibliografia pracy obejmuje łącznie 158 pozycji, w tym 119 pozycje zwarte i artykuły naukowe, 14 aktów prawnych, 25 raportów i dokumentów sprawozdawczych), a także 54 źródeł internetowych, wykorzystywanych głównie do analiz statystycznych i dokumentacyjnych. Literatura obcojęzyczna obejmuje 23 pozycje (monografie i artykuły naukowe).

Wykorzystana literatura aktualna, obejmuje zarówno klasyczne pozycje teoretyczne, jak i nowsze opracowania odnoszące się do współczesnych wyzwań rynku pracy oraz zarządzania środkami publicznymi. Cytowana literatura została prawidłowo dobrana i właściwie wykorzystana, a odwołania do źródeł mają charakter nie tylko opisowy, lecz również analityczny i interpretacyjny.

Dobór literatury umożliwił realizację przyjętych celów pracy oraz prawidłowe osadzenie badań empirycznych w kontekście teoretycznym. Zakres i struktura wykorzystanej bibliografii pozwalają uznać ją za wystarczającą dla rozprawy doktorskiej o takim profilu badawczym.

7. Wniosek końcowy

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzam, że przedstawiona mi do recenzji rozprawa doktorska mgr. Grzegorza Czapskiego zatytułowana „Zarządzanie środkami publicznymi jako element przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży województwa lubelskiego”, przygotowana pod kierunkiem prof. dr. hab. inż. dr. h.c. Zbigniewa Ciekankowskiego oraz dr. inż. Michała Kruszyńskiego, prof. MWSLiT (pełniącego funkcję promotora pomocniczego), spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim określone w ustawie z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Wnoszę o dopuszczenie rozprawy do publicznej obrony oraz o nadanie Panu mgr
Grzegorzowi Czapskiemu stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki
zarządzaniu i jakości.

Jednocześnie, mając na uwadze wysoki poziom merytoryczny rozprawy, jej
aktualność, poprawność metodologiczną oraz istotne walory aplikacyjne, wnoszę o
wyróżnienie przedmiotowej rozprawy doktorskiej.

Aneta Wysocka

Warszawa, 27.01.2026 r.

Dr hab. Aneta Wysokińska-Senkus, prof. ASzWoj

Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie

Wydział Zarządzania i Dowodzenia

Al. gen. Antoniego Chruściela „Montera” 103

00 – 910 Warszawa

Recenzja rozprawy doktorskiej

mgr. Grzegorza Czapskiego

pod tytułem

„ZARZĄDZANIE ŚRODKAMI PUBLICZNYMI JAKO ELEMENT PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU WŚRÓD MŁODZIEŻY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO”

Podstawę formalną opracowania recenzji rozprawy doktorskiej mgr. Grzegorza Czapskiego stanowi uchwała Rady Dyscypliny Naukowej „Nauki o Zarządzaniu i Jakości” Międzynarodowej Wyższej Szkoły Logistyki i Transportu we Wrocławiu nr MWSL/RDN/4/2026 z dnia 22 stycznia 2026 r. w sprawie wyznaczenia recenzentów rozprawy doktorskiej.

1. Uzasadnienie podjęcia tematu

Dociekania badawcze Doktoranta dotyczą problematyki zarządzania środkami publicznymi jako elementu przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem województwa lubelskiego. Podjęty problem badawczy należy uznać za istotny, aktualny oraz społecznie i gospodarczo doniosły, zarówno z punktu widzenia nauk o zarządzaniu, jak i praktyki funkcjonowania administracji publicznej oraz instytucji rynku pracy.

Bezrobocie młodzieży stanowi jedno z kluczowych wyzwań współczesnej polityki społeczno-gospodarczej państwa. Trudności związane z wejściem osób młodych na rynek pracy, ograniczone możliwości uzyskania stabilnego zatrudnienia oraz niedopasowanie kwalifikacji do potrzeb pracodawców wpływają nie tylko na sytuację jednostek, lecz także na poziom wykorzystania kapitału ludzkiego, tempo rozwoju regionalnego oraz stabilność systemów społecznych. W tym kontekście efektywne i racjonalne zarządzanie środkami publicznymi przeznaczonymi na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu młodzieży nabiera szczególnego znaczenia.

Doktorant w sposób obszerny i wieloaspektowy uzasadnia podjęcie problematyki zarządzania środkami publicznymi jako elementu przeciwdziałania bezrobociu młodzieży. Punktem wyjścia rozważań jest wskazanie, że choć zagadnienie wydatkowania środków publicznych oraz instrumentów polityki rynku pracy znajduje szerokie odzwierciedlenie w

literaturze przedmiotu, to nadal dostrzegalny jest niedostatek kompleksowych badań poświęconych bezrobociu młodzieży w ujęciu regionalnym, zwłaszcza z perspektywy efektywności zarządzania środkami publicznymi. Autor trafnie identyfikuje lukę badawczą dotyczącą relacji pomiędzy skalą, strukturą i sposobem alokacji środków publicznych a rzeczywistymi efektami w postaci ograniczania bezrobocia młodzieży oraz poprawy jej sytuacji na rynku pracy

Uzasadnienie tematu zostało osadzone w szerokim kontekście społeczno-ekonomicznym. Doktorant wskazuje, że trudności młodzieży wchodzącej na rynek pracy stanowią jedno z kluczowych wyzwań współczesnych gospodarek, wpływając nie tylko na sytuację jednostek, lecz także na jakość kapitału ludzkiego, stabilność społeczno-ekonomiczną regionów oraz ich długookresowe perspektywy rozwojowe. Autor prawidłowo identyfikuje zarówno czynniki obiektywne (koniunktura gospodarcza, struktura rynku pracy, uwarunkowania demograficzne), jak i czynniki subiektywne (postawy młodzieży, aspiracje zawodowe, oczekiwania wobec instytucji publicznych), które determinują skalę i charakter bezrobocia w tej grupie wiekowej.

W dalszej części uzasadnienia Doktorant szczegółowo omawia uwarunkowania popytu na pracę młodzieży, wskazując na takie bariery jak brak doświadczenia zawodowego, niedostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy, niska ocena dyspozycyjności i stabilności młodych pracowników oraz wysokie koszty pracy. Autor słusznie zauważa, że czynniki te powodują postrzeganie młodzieży przez pracodawców jako grupy podwyższonego ryzyka zatrudnieniowego, co uzasadnia interwencję publiczną realizowaną poprzez instrumenty aktywnej polityki rynku pracy, których skuteczność w dużej mierze zależy od jakości zarządzania środkami publicznymi.

Istotnym elementem uzasadnienia jest precyzyjne zdefiniowanie grupy badawczej. Doktorant przedstawia argumenty przemawiające za przyjęciem szerokiego ujęcia młodzieży jako osób do 30. roku życia, co odpowiada zarówno aktualnym tendencjom w analizach statystycznych, jak i praktyce dokumentów programowych. Takie podejście Autor konsekwentnie uzasadnia wydłużającym się okresem kształcenia oraz późniejszym wejściem młodych osób na rynek pracy.

Szczególnie przekonujące jest uzasadnienie wyboru województwa lubelskiego jako obszaru badań. Doktorant wykazuje, że region ten charakteryzuje się najwyższym w Polsce udziałem osób bezrobotnych do 30. roku życia, niską dynamiką tworzenia nowych miejsc pracy, słabą strukturą gospodarczą oraz jednocześnie bardzo wysokim poziomem transferów i subwencji ze środków publicznych przeznaczanych na aktywizację zawodową. Zestawienie wysokich nakładów finansowych z utrzymującymi się niekorzystnymi wskaźnikami rynku pracy stanowi silny argument na rzecz podjęcia badań nad efektywnością zarządzania tymi środkami.

Doktorant wzmacnia uzasadnienie tematu, odwołując się do konkretnych danych statystycznych, prezentujących skalę populacji młodzieży, poziom bezrobocia, strukturę instrumentów wsparcia oraz wielkość środków publicznych przeznaczanych na aktywizację zawodową osób młodych. Dane te jednoznacznie wskazują, że młodzież stanowi jedną z najbardziej wrażliwych grup na rynku pracy, wymagającą szczególnie dobrze zaplanowanych i efektywnie zarządzanych interwencji publicznych.

Całość rozważań prowadzi do wniosku, że analiza zarządzania środkami publicznymi w kontekście przeciwdziałania bezrobociu młodzieży ma istotne znaczenie zarówno poznawcze, jak i aplikacyjne, umożliwiając ocenę skuteczności dotychczasowych działań oraz sformułowanie rekomendacji dla polityki rynku pracy.

Podjęcie analizowanej problematyki znajduje uzasadnienie w wymiarze poznawczym, gdyż przyczynia się do pogłębienia wiedzy na temat efektywności interwencji publicznych na regionalnym rynku pracy, jak również w wymiarze aplikacyjnym, pozwalając na sformułowanie rekomendacji istotnych dla kształtowania skutecznej polityki rynku pracy.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że wybór problemu naukowego dokonany przez Doktoranta jest w pełni uzasadniony i spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim. Podjęta problematyka jest aktualna, ważna społecznie i gospodarczo, a jednocześnie istotna z punktu widzenia rozwoju nauk o zarządzaniu. Zasadnie można ją uznać za interesującą zarówno w wymiarze poznawczym, jak i praktycznym.

2. Cel i hipotezy pracy doktorskiej

Celem pracy doktorskiej było określenie stopnia, w jakim zarządzanie środkami publicznymi przyczynia się do ograniczania bezrobocia wśród młodzieży województwa lubelskiego w latach 2014–2024, a także identyfikacja mechanizmów oraz instrumentów rynku pracy, które w największym stopniu wpływają na poprawę sytuacji młodych osób na rynku pracy. Autor uwzględnił również prognozę przyszłych tendencji bezrobocia młodzieży w perspektywie lat 2025–2029, co należy ocenić pozytywnie jako istotne uzupełnienie analizy empirycznej oraz element zwiększający walor aplikacyjny rozprawy.

Autor prawidłowo wyodrębnił cel poznawczy oraz cel praktyczny badań. Celem poznawczym była identyfikacja i wyjaśnienie mechanizmów zarządzania środkami publicznymi przeznaczonymi na przeciwdziałanie bezrobociu młodzieży w latach 2014–2024, a także rozpoznanie instrumentów rynku pracy, które w największym stopniu przyczyniają się do ograniczania bezrobocia wśród osób do 30. roku życia oraz wspierają tworzenie miejsc pracy dla młodych osób. Cel ten pozostaje w zgodzie z problematyką badawczą właściwą dla dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości.

Celem praktycznym badań było opracowanie rekomendacji dotyczących kształtowania aktywnych i pasywnych mechanizmów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób młodych (do

30. roku życia), możliwych do wykorzystania w polityce rynku pracy instytucji publicznych, w celu zwiększenia skuteczności działań podejmowanych wobec tej grupy wiekowej.

Na potrzeby realizacji przyjętych celów Autor sformułował główny problem badawczy w postaci pytania: *W jakim stopniu zarządzanie środkami publicznymi przyczynia się do ograniczania bezrobocia wśród młodzieży województwa lubelskiego w latach 2014–2024?*

Dla jego uszczegółowienia wyodrębniono problemy badawcze szczegółowe:

- 1) Jakie są teoretyczne uwarunkowania bezrobocia wśród młodzieży oraz rola zarządzania środkami publicznymi w jego ograniczaniu w świetle koncepcji zarządzania publicznego i literatury przedmiotu?
- 2) Jaka była skala, struktura oraz dynamika bezrobocia wśród młodzieży w Polsce i w województwie lubelskim w latach 2014–2024 w świetle danych statystycznych?
- 3) Jakie instrumenty oraz źródła finansowania środków publicznych były wykorzystywane w województwie lubelskim w latach 2014–2024 w celu ograniczania bezrobocia młodzieży i w jaki sposób były nimi zarządzane?
- 4) W jakim stopniu zarządzanie środkami publicznymi przyczynia się do ograniczania bezrobocia wśród młodzieży województwa lubelskiego w świetle wyników badań własnych, opinii beneficjentów oraz ekspertów rynku pracy?

W pracy sformułowano następującą główną hipotezę badawczą: *zakłada się, że zarządzanie środkami publicznymi w umiarkowanym stopniu przyczynia się do ograniczania bezrobocia wśród młodzieży województwa lubelskiego w latach 2014–2024.*

Stosownie do tak sformułowanej hipotezy głównej przyjęto następujące hipotezy szczegółowe:

1. Przyjmuje się, że w literaturze przedmiotu bezrobocie młodzieży postrzegane jest jako zjawisko wieloczynnikowe, wymagające wsparcia ze strony państwa poprzez wykorzystanie i odpowiednie zarządzanie środkami publicznymi.

2. Zakłada się, że bezrobocie wśród młodzieży w województwie lubelskim w latach 2014–2024 charakteryzowało się wyższym natężeniem niż w wielu innych regionach kraju.

3. Przypuszcza się, że w województwie lubelskim w latach 2014–2024 wykorzystywano zróżnicowane instrumenty finansowane ze środków publicznych w celu ograniczania bezrobocia młodzieży.

4. Zakłada się, że respondenci oraz eksperci rynku pracy ocenili wpływ zarządzania środkami publicznymi na ograniczanie bezrobocia młodzieży jako umiarkowany.

Należy podkreślić, że cele pracy, problemy badawcze oraz hipotezy badawcze zostały sformułowane w sposób poprawny metodologicznie i pozostają ze sobą w logicznym związku. Tworzą one spójną konstrukcję badawczą, zgodną z przedmiotem rozprawy oraz zastosowanymi metodami i technikami badawczymi, umożliwiając przeprowadzenie

kompleksowej analizie zarządzania środkami publicznymi oraz jego znaczenia w ograniczaniu bezrobocia wśród młodzieży województwa lubelskiego.

3. Metody badawcze

Rozprawa doktorska została przygotowana z wykorzystaniem poprawnie dobranych i adekwatnych metod badawczych, odpowiadających zarówno przedmiotowi badań, jak i sformułowanym celom, problemom badawczym oraz hipotezom. Autor przyjął podejście mieszane, łączące metody ilościowe i jakościowe, co należy ocenić pozytywnie, gdyż umożliwiło wieloaspektowe ujęcie złożonej problematyki zarządzania środkami publicznymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu młodzieży.

W części teoretycznej oraz analitycznej pracy zastosowano analizę literatury przedmiotu, aktów prawnych oraz dokumentów strategicznych i programowych odnoszących się do rynku pracy, polityki zatrudnienia oraz zarządzania środkami publicznymi. Analiza ta została przeprowadzona w sposób systematyczny i stanowiła solidną podstawę do dalszych rozważań empirycznych, a także do sformułowania problemów badawczych i hipotez.

Istotnym elementem metodologii była również analiza danych zastanych (desk research), obejmująca dane statystyczne pochodzące z wiarygodnych źródeł instytucjonalnych, w szczególności Głównego Urzędu Statystycznego, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Eurostatu. Dane te posłużyły do oceny skali, struktury i dynamiki bezrobocia młodzieży w Polsce oraz w województwie lubelskim w latach 2014–2024. Wykorzystanie długiego horyzontu czasowego należy uznać za atut pracy, gdyż umożliwiło uchwycenie tendencji zmian oraz ocenę trwałości zjawisk.

W części empirycznej Autor zastosował metodę sondażu diagnostycznego, wykorzystując technikę ankiety skierowanej do młodzieży bezrobotnej zamieszkującej województwo lubelskie. Dobór tej metody był uzasadniony charakterem badań oraz potrzebą pozyskania danych ilościowych dotyczących sytuacji młodych osób na rynku pracy, ich doświadczeń, postaw oraz ocen funkcjonowania instytucji rynku pracy. Autor poprawnie określił minimalną liczebność próby badawczej, uwzględniając poziom ufności, wielkość populacji oraz dopuszczalny błąd statystyczny. Choć próba miała charakter celowy, jej liczebność pozwala na formułowanie wniosków o charakterze diagnostycznym.

Uzupełnieniem badań ilościowych były badania jakościowe w postaci indywidualnych wywiadów pogłębionych przeprowadzonych z dyrektorami Powiatowych Urzędów Pracy funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego. Zastosowanie tej techniki badawczej umożliwiło poznanie perspektywy decydentów oraz praktyków odpowiedzialnych za zarządzanie środkami publicznymi na poziomie lokalnym. Wywiady stanowiły cenne źródło danych interpretacyjnych, pozwalających na pogłębienie i konfrontację wyników uzyskanych w badaniach ankietowych.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt zastosowania zasady triangulacji metodologicznej, polegającej na łączeniu różnych metod i technik badawczych oraz konfrontowaniu uzyskanych wyników. Zabieg ten zwiększył rzetelność i wiarygodność wniosków badawczych oraz ograniczył ryzyko jednostronnej interpretacji analizowanego zjawiska.

Autor poprawnie dokonał również operacjonalizacji zmiennych badawczych, wskazując zmienną zależną oraz zestaw zmiennych niezależnych wraz z przypisanymi im wskaźnikami. Przyjęte rozwiązania metodologiczne umożliwiły logiczne powiązanie hipotez badawczych z zastosowanymi narzędziami badawczymi oraz z przeprowadzonymi analizami empirycznymi.

Reasumując, dobór metod, technik i narzędzi badawczych należy uznać za trafny i metodologicznie poprawny. Zastosowane podejście badawcze umożliwiło kompleksową analizę problematyki zarządzania środkami publicznymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu młodzieży województwa lubelskiego oraz pozwoliło na wiarygodną weryfikację sformułowanych hipotez badawczych.

4. Ocena pracy pod względem merytorycznym

Rozprawa doktorska liczy łącznie 300 stron i obejmuje pięć rozdziałów zasadniczych, poprzedzonych wstępem oraz zakończonych podsumowaniem. Całość uzupełniają bibliografia, spis tabel, rysunków i wykresów oraz załączniki. Objętość pracy i jej przejrzysta struktura wskazują na szeroki zakres przeprowadzonych analiz, natomiast sposób opracowania treści potwierdza rzetelność badawczą Autora oraz dobrą znajomość podejmowanej problematyki – zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i praktycznym, związanym z funkcjonowaniem instytucji rynku pracy.

Tytuł rozprawy „Zarządzanie środkami publicznymi jako element przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży województwa lubelskiego” został sformułowany trafnie i w pełni koresponduje z zakresem oraz treścią pracy. Układ rozprawy jest logiczny i poprawny metodologicznie, co sprzyja spójnej prezentacji problematyki badawczej i realizacji założonych celów.

We wstępie Autor przedstawił uzasadnienie wyboru tematu, wskazał jego aktualność i znaczenie społeczno-gospodarcze, sformułował cel główny i cele szczegółowe pracy, problemy badawcze oraz hipotezy, a także scharakteryzował zastosowane metody i techniki badawcze. Wstęp spełnia swoje funkcje informacyjne i metodologiczne, wprowadzając czytelnika w zakres i logikę prowadzonych badań.

Rozdział pierwszy – „Założenia metodologiczne” poświęcony został problematyce metodologii badań. Autor uzasadnił w nim wybór tematu, określił przedmiot i cel badań, sformułował problemy badawcze oraz hipotezy, a także opisał procedurę badawczą,

zastosowane metody, techniki i narzędzia pomiaru. Rozdział ten został opracowany w sposób poprawny i stanowi solidną podstawę dla dalszych analiz empirycznych.

Rozdział drugi – „Teoretyczne podstawy zarządzania publicznego w obszarze rynku pracy i przeciwdziałania bezrobociu młodzieży” ma charakter teoretyczny. Przedstawiono w nim rynek pracy jako obszar interwencji zarządzania publicznego, bezrobocie jako problem zarządczy sektora publicznego, jego przyczyny i skutki w ujęciu społeczno-gospodarczym, a także młodzież jako szczególną grupę docelową polityki rynku pracy. Istotnym elementem rozdziału jest omówienie zarządzania środkami publicznymi w polityce rynku pracy. Treść rozdziału została opracowana w sposób wyczerpujący i oparta na aktualnej oraz właściwie dobranej literaturze przedmiotu.

Rozdział trzeci – „Bezrobocie w świetle danych statystycznych” zawiera analizę statystyczną bezrobocia w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji młodzieży. Autor zaprezentował mierniki bezrobocia, statystyki dotyczące grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz charakterystykę statystyczną młodzieży. Rozdział ten pełni istotną funkcję analityczną, stanowiąc punkt odniesienia dla dalszych rozważań empirycznych dotyczących województwa lubelskiego.

Rozdział czwarty – „Zarządzanie środkami publicznymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu młodzieży w województwie lubelskim” poświęcony został analizie regionalnej. Przedstawiono w nim charakterystykę społeczno-gospodarczą województwa lubelskiego, rolę Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego jako kluczowych źródeł finansowania działań aktywizacyjnych, a także programy instytucjonalne wspierające zatrudnienie młodzieży. Rozdział zawiera również problematykę aktywizacji zawodowej młodzieży jako element zarządzania rynkiem pracy oraz charakterystykę sytuacji osób młodych na rynku pracy w województwie lubelskim. Treść rozdziału została opracowana poprawnie i stanowi ważny element merytoryczny pracy.

Rozdział piąty – „Analiza badań własnych” obejmuje prezentację wyników badań empirycznych, w tym badań ankietowych przeprowadzonych wśród młodzieży bezrobotnej oraz badań jakościowych z udziałem dyrektorów powiatowych urzędów pracy. Autor dokonał analizy uzyskanych wyników oraz ich interpretacji w kontekście sformułowanych problemów badawczych i hipotez. Rozdział ten ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia empirycznego charakteru rozprawy i został opracowany w sposób rzetelny.

Rozprawę doktorską zamyka zakończenie, w którym Autor dokonał syntezy wyników badań oraz sformułował wnioski i rekomendacje o charakterze aplikacyjnym. Całość uzupełniają bogata bibliografia oraz załączniki zawierające narzędzia badawcze.

Praca została napisana poprawnym językiem naukowym, z właściwym wykorzystaniem terminologii z zakresu nauk o zarządzaniu i polityki rynku pracy. Zawarte w rozprawie tabele, rysunki i wykresy są czytelne, poprawnie opracowane i adekwatnie zinterpretowane.

Rozprawa doktorska mgr Grzegorza Czapskiego prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz świadczy o dojrzałości badawczej Autora. Zakres przeprowadzonych analiz, poprawność metodologiczna oraz umiejętne połączenie perspektywy teoretycznej z empiryczną pozwalają pozytywnie ocenić wartość poznawczą i aplikacyjną pracy. Autor wykazał się dobrą orientacją w problematyce zarządzania środkami publicznymi oraz mechanizmach funkcjonowania rynku pracy, a przedstawione wyniki badań stanowią istotny wkład w nurt badań nad polityką rynku pracy i zarządzaniem publicznym.

Praca została opracowana w sposób logiczny i spójny, a zaproponowany układ treści umożliwia stopniowe przechodzenie od zagadnień teoretycznych, poprzez analizy statystyczne i regionalne, aż do wyników badań własnych. Szczególnie pozytywnie należy ocenić konsekwencję Autora w realizacji przyjętych celów badawczych oraz umiejętność syntetyzowania obszernego materiału źródłowego.

Dokonując ogólnej oceny rozprawy z punktu widzenia wartości poznawczej, aktualności i znaczenia praktycznego podejmowanej problematyki, należy stwierdzić, że jest ona pozytywna. Praca wpisuje się w aktualny nurt badań nad zarządzaniem publicznym oraz polityką rynku pracy, a uzyskane wyniki mogą stanowić istotne źródło wiedzy zarówno dla środowiska naukowego, jak i dla praktyków odpowiedzialnych za projektowanie i realizację działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu młodzieży. Praca pozwala na poszerzenie wiedzy z zakresu zagadnień mieszczących się w nurcie dyskusji nauk o zarządzaniu.

Mając na uwadze wysoką jakość merytoryczną rozprawy, można jednocześnie wskazać kilka elementów, których ewentualne pogłębienie mogłoby dodatkowo podnieść jej wartość poznawczą. W szczególności szersze odniesienie się do konsekwencji zastosowanego celowego doboru próby badawczej pozwoliłoby na jeszcze pełniejsze osadzenie wyników badań empirycznych w rygorach metodologii nauk społecznych. Pogłębiona refleksja nad zakresem możliwości uogólniania uzyskanych rezultatów zwiększyłaby przejrzystość interpretacyjną wniosków, nie wpływając jednocześnie negatywnie na ich diagnostyczny charakter.

Dodatkowym wzmocnieniem warstwy metodologicznej mogłoby być bardziej wyeksponowane omówienie ograniczeń zastosowanych metod badawczych. Odniesienie się do takich kwestii, jak dostępność danych statystycznych, subiektywny charakter części ocen respondentów czy zmienność uwarunkowań makroekonomicznych, pozwoliłoby na jeszcze wyraźniejsze ukazanie świadomości badawczej Autora oraz zwiększyłoby transparentność procesu badawczego.

Warto również zauważyć, że wprowadzenie elementów porównawczych, odnoszących wyniki analiz dotyczących województwa lubelskiego do innych regionów kraju o zbliżonej strukturze społeczno-gospodarczej, mogłoby dodatkowo wzbogacić wymiar interpretacyjny rozprawy. Tego rodzaju perspektywa porównawcza zwiększyłaby potencjał aplikacyjny

sformułowanych wniosków i rekomendacji, umożliwiając ich szersze wykorzystanie w praktyce Zarządzania publicznego.

Wskazane uwagi mają charakter uzupełniający i rozwojowy i nie wpływają negatywnie na ogólną, pozytywną ocenę pracy. Przeciwnie, świadczą one o potencjale rozprawy do dalszego pogłębiania i rozwijania podejmowanej problematyki w przyszłych publikacjach naukowych Autora.

5. Problemy wymagające ustosunkowania się Autora pracy

- Zakres pojęcia „zarządzanie środkami publicznymi”

Proszę o doprecyzowanie, czy Autor traktuje zarządzanie środkami publicznymi głównie jako proces administracyjno-finansowy, czy jako szerszy proces menedżerski obejmujący planowanie, alokację, monitorowanie i ocenę efektywności działań.

- Kryteria oceny skuteczności zarządzania środkami publicznymi

Jakie kryteria Autor uznaje za kluczowe przy ocenie skuteczności zarządzania środkami publicznymi w przeciwdziałaniu bezrobociu młodzieży i dlaczego właśnie te wskaźniki zostały wybrane?

- Umiarkowany wpływ zarządzania środkami publicznymi

Proszę o uzasadnienie przyjęcia w hipotezie głównej założenia o „umiarkowanym” wpływie zarządzania środkami publicznymi na ograniczanie bezrobocia młodzieży oraz wskazanie czynników, które ograniczają ten wpływ.

- Dobór okresu badawczego 2014–2024

Jakie przesłanki merytoryczne i metodologiczne zdecydowały o wyborze tego przedziału czasowego, w szczególności w kontekście zmian w polityce rynku pracy oraz sytuacji pandemicznej?

- Reprezentatywność badań ankietowych

Proszę o odniesienie się do ograniczeń wynikających z celowego doboru próby badawczej oraz wskazanie, w jakim zakresie uzyskane wyniki mogą być uogólniane na populację młodzieży bezrobotnej w województwie lubelskim.

- Relacja między instrumentami aktywnymi i pasywnymi

W jakim stopniu Autor dostrzega komplementarność, a w jakim konkurencyjność instrumentów aktywnej i pasywnej polityki rynku pracy w kontekście ograniczania bezrobocia młodzieży?

- Rola czynników pozainstytucjonalnych

Proszę o ustosunkowanie się do wpływu czynników zewnętrznych (np. koniunktura gospodarcza, migracje, zmiany demograficzne, postawy pracodawców), które mogą osłabiać lub wzmacniać efekty zarządzania środkami publicznymi.

- Znaczenie perspektywy regionalnej

Czy i w jakim zakresie wyniki badań przeprowadzonych w województwie lubelskim mogą mieć zastosowanie w innych regionach kraju, różniących się strukturą gospodarczą i sytuacją na rynku pracy?

- Wartość prognostyczna zaproponowanych prognoz

Proszę o wyjaśnienie, w jakim stopniu prognozy bezrobocia młodzieży na lata 2025–2029 mogą być wykorzystywane w praktyce zarządzania publicznego, biorąc pod uwagę zmienność uwarunkowań makroekonomicznych.

- Możliwości wdrożeniowe rekomendacji

Które z zaproponowanych rekomendacji Autor uznaje za możliwe do wdrożenia w krótkim okresie, a które wymagają zmian systemowych lub legislacyjnych, i jakie bariery wdrożeniowe są w tym kontekście najistotniejsze?

6. Podstawy teoretyczne pracy

Rozprawa doktorska została oparta na prawidłowych podstawach teoretycznych. Bibliografia pracy obejmuje łącznie 158 pozycji, w tym 119 pozycje zwarte i artykuły naukowe, 14 aktów prawnych, 25 raportów i dokumentów sprawozdawczych), a także 54 źródeł internetowych, wykorzystywanych głównie do analiz statystycznych i dokumentacyjnych. Literatura obcojęzyczna obejmuje 23 pozycje (monografie i artykuły naukowe).

Wykorzystana literatura aktualna, obejmuje zarówno klasyczne pozycje teoretyczne, jak i nowsze opracowania odnoszące się do współczesnych wyzwań rynku pracy oraz zarządzania środkami publicznymi. Cytowana literatura została prawidłowo dobrana i właściwie wykorzystana, a odwołania do źródeł mają charakter nie tylko opisowy, lecz również analityczny i interpretacyjny.

Dobór literatury umożliwił realizację przyjętych celów pracy oraz prawidłowe osadzenie badań empirycznych w kontekście teoretycznym. Zakres i struktura wykorzystanej bibliografii pozwalają uznać ją za wystarczającą dla rozprawy doktorskiej o takim profilu badawczym.

7. Wniosek końcowy

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzam, że przedstawiona mi do recenzji rozprawa doktorska mgr. Grzegorza Czapskiego zatytułowana „Zarządzanie środkami publicznymi jako element przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży województwa lubelskiego”, przygotowana pod kierunkiem prof. dr. hab. inż. dr. h.c. Zbigniewa Ciekankowskiego oraz dr. inż. Michała Kruszyńskiego, prof. MWSLiT (pełniącego funkcję promotora pomocniczego), spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim określone w ustawie z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Wnoszę o dopuszczenie rozprawy do publicznej obrony oraz o nadanie Panu mgr Grzegorzowi Czapskiemu stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

Jednocześnie, mając na uwadze wysoki poziom merytoryczny rozprawy, jej aktualność, poprawność metodologiczną oraz istotne walory aplikacyjne, wnoszę o wyróżnienie przedmiotowej rozprawy doktorskiej.

Aneta Wysocka

